

РЕШЕНИЕ

№ 148

гр. Варна, 29.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА в публично заседание на двадесет и осми февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Даниела Ил. Писарова

при участието на секретаря Христина Здр. А.
като разгледа докладваното от Даниела Ил. Писарова Търговско дело № 20203100901326 по описа за 2020 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по глава XXXII ГПК /Търговски спорове/.

Производството е образувано по искова молба на Ю. К. Т., ЕГН *****, чрез пълномощника ☐ адв.В. Н. от ВАК, срещу ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД, ЕИК 030269049, София, за осъждане на ответното дружество да заплати на ищцата в качеството ☐ на преживял родител - майка, обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на нейния син Д. Х. С., починал при ПТП на 03.10.2020г., когато последният като пешеходец бил блъснат от управлявания от Й. С.а С. л.а. ** Д, рег.№****, на автомагистрала Черно море, в района на Аспарухов мост, в отклонението към кв.Аспарухово.

Твърди се подадено до застрахователя заявление за обезщетяване на вредите от 04.11.2020г. С разпоредбата на чл.498 КЗ допустимостта на прекия иск на увреденото лице при настъпване на застрахователно събитие е обвързана от предявяване на претенция за плащане пред застрахователя по задължителна застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите и изтичане на тримесечен срок от искането за доброволно плащане преди предявяване на иска. По този начин законодателят е въвел допълнителна процесуална предпоставка за възникване на правото на иск на увреденото лице, за която съдът и служебно следи съгл.чл.380 вр. чл.432 и чл.498 КЗ, което обуславя допустимост на предявените иски.

С определение от 09.03.2021г. съдът е освободил ищцата от държавни и такси и разноски по делото, на основание чл.83, ал.2 ГПК. /при висящо все още досъдебно производство №375/2020г. по описа на ОД на МВР –Варна, Сектор Пътна полиция,

пр.преписка №9489/2020г. на ВОП/. В хода на производството, след спирането му по чл.229, т.5 ГПК, е постановено и влязло в сила решение по НОХД 1020/2021г. по описа на ВОС, с което подсъдимата Й. С.а С. е призната за виновна за причиненото ПТП, при което е починал синът на ищцата Ю. К..

В исковата молба се твърдят съществените за производството обстоятелства – настъпване на ПТП на 03.10.2020г. на Аспарухов мост, в отбивка за кв.Аспарухово, където Д. Х. С. извършвал по възлагане ремонтни работи на ел.инсталацията и бил ударен от л.а.*** с рег.№***, управляван от Й. С.. При удара били нанесени несъвместими с живота на С. увреждания, в резултат на които той починал на 08.10.2020г. Твърди се, че водачът на автомобила не е спазил правилата за движение като се е движил с превишена скорост и при несъблюдаване на обозначителните знаци на пътното платно /поради извършвания ремонт/ и на починалото лице с поставена светлоотражателната жилетка.

Твърди се, че водачът на автомобила е имал валидна застраховка на ГО, с покритие към процесната дата и до 22.10.2020г. в ответното дружество Дженерали застраховане АД. Твърди се сезиране на ответника още на 04.11.2020г., изтичане на законовия 15 дневен срок и липса на произнасяне на застрахователя.

Предмет на първоначалната претенция за неимуществени вреди, претърпени от ищцата е обезщетение в размер на 200 000 лева, ведно със законната лихва от датата на смъртта на Д. С. на 08.10.2020г. до окончателното изплащане на задължението. С допълнителна молба от 17.03.2020г. ищецът прави намаление в размера на иска от 200 000 лева на 50 000 лева, след отчитане на извършеното междувременно плащане от застрахователя на обезщетение в размер на 100 000 лева, на 09.03.2021г. Претендира се определяне на възнаграждение за пълномощника съгласно чл.38 ЗА. Искът се поддържа до този размер от 50 000 лева допълнително над изплатените вече 100 000 лева, на основание чл.498, ал.3 КЗ. С определение от 11.06.2021г. съдът въз основа изрично изявление на ищеца е прекратил производството за разликата над 50 000 лева до претендираните първоначално 200 000 лева, а основание чл.232 ГПК.

В срока за **отговор** е постъпило становище на ответника ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД, ЕИК 030269049, София, чрез ю.к.М. М., за недопустимост на исковете поради преждевременно предявяване както и поради пълно изпълнение на задълженията по застрахователния договор с изплащане на обезщетение на правоимащото лице Ю. Т., на 09.03.2021г., в размер на 100 000 лева.

Не се оспорва наличието на застрахователно правоотношение с покритие към датата на събитието на 03.10.2020г., но се оспорва основателността на предявените искове както по основание, така и по размер. На първо място се поддържа, че застрахователят е изпълнил своите задължения по договора като е изплатил обезщетение на пострадалото лице. Освен това се оспорва изключителната вина на водача на л.а.** Й. С. за настъпване на вредите като се възразява, че починалият също е допринесъл за настъпването им. Оспорва се механизмът на ПТП и се поддържа възражение за съпричиняване от Д. Х., за когото нямало доказателства в какво качество бил на пътното платно както и дали е ползвал защитно

облекло. /защитна каска/. Отделно от това се оспорва размера на претендираното обезщетение, което се твърди, че е прекомерно. Твърди се, че по отношение на същото застрахователно събитие застрахователят е извършил плащания на преживялата съпруга на починалото лице в размер на 110 000 лева и на четирите деца на починалия – на всяко по 95 000 лева. Оспорва се претенцията за законна лихва поради неоснователност на иска за главницата както и на основание чл.496 КЗ. Твърди се, че застрахователят не е бил в забава към момента на изплащане на обезщетението. Претендира се изцяло отхвърляне на предявените искове ведно с присъждане на сторените разноси, вкл. ю.к.възнаграждение.

С допълнителна искова молба ищецът чрез адв.В.Н. поддържа исковете. Възражава се, че с изплатеното доброволно от обезщетение ищцата не е получила пълно възстановяване на понесените неимуществени вреди. Оспорва се възражението за съпричиняване на вредите от пострадалия като се твърди, че изключителна вина за настъпване на ПТП има водачът на лекия автомобил. Поддържа се твърдение за изключително силно страдание за майката на починалото лице. Поддържа се размера на предявения иск като отговарящ на критериите за справедливост. Поддържа се иска за лихвите по аргумент от чл.429, ал.2, т.2 вр.чл.432, ал.2 КЗ като евентуално се дължат от датата на уведомяване на застрахователя на 04.11.2020г.

В допълнителен отговор на исковата молба, депозиран от ответника на 07.06.2021г., се поддържат изложените възражения срещу предявените искове. Освен това, по отношение на претендираните лихви се твърди, че с допълнителна искова молба ищецът е предявил изцяло нов иск – по основание и по размер, което е недопустимо. Излагат се съображения, че КЗ не урежда два вида лихви за забава както и недопустимо начисляване на лихви върху лихви. Прави се също искане за спиране на производството до приключване на наказателното производство както и поддържане на всички доказателствени искания.

Съдът намира, че доколкото промяната в размера на първоначалната главница от 200 000 лева на 50 000 лева, съобразено с извършено междуременно плащане на обезщетение от застрахователя, е извършено с допълнителна молба едновременно с връчване на препис от исковата молба на ответника, и при направено изявление за оттегляне на иска за горницата, не е необходимо съгласие на ответника. Производството е прекратено в частта за размера, за който съдът е десезиран от разглеждане, на основание чл.232 ГПК. В частта, в която е прекратено производството по предявените искове, същото е влязло в законна сила.

В хода на производството е настъпила смъртта на ищцата Ю. К. на 06.04.2021г., поради което съдът е конституирал наследниците с определение рег.№788/01.07.2021г., както следва: В. Х. М., ЕГН *****, **** /дъщеря/ и по заместване съгласно чл.10 ЗН низходящите на починали преди наследодателя синове /Д. Х. и М. Х./, както следва: Ю. Д. Д., ЕГН *****, ****; Н. Д. Х., ЕГН *****, ***; В. Д. Х., ЕГН *****, ***; Х. М. Х., ЕГН *****, ***, М. М. И., ЕГН *****, **** и М. Д. Х., ЕГН *****, **** /конст. допълнително с определение рег.№928/28.07.2021г./ като син на починал преди наследодателката син Д. Х. С., на основание чл.227 ГПК.

Съобразно горното, съдът е предоставил възможност на страните да депозират

становище по отговора на исковата молба и по депозирания без представителна власт за конституираните лица, допълнителна искова молба. Допълнително са постъпили от конституираните лица: от Н. Х. и М. Х., двамата представлявани от адв.А. С. от САК и адв.Н.В. от ВАК - допълнителна искова молба; от В. Х. и от Х. Х., представлявани от адв.В.Н. от САК; от В. М., представлявана от адв.Г. Ч. от САК; от Ю. Д., представлявана от адв.В.Н. и от М. И., също представлявана от адв.В. Н.; от В. Д. Х., представлявана от адв.Н. и от В. М. чрез адв.Ч. за потвърждаване на всички извършени от адв.Н. проц.действия. Допълнително е постъпило становище на ответника по допълнителната искова молба, депозирана от Н. Х. и М. Х., чрез адв.А. С. и адв.Н. В., с което се поддържа оспорването на предявения иск за размера на претендираните неимуществени вреди. Поддържат отговора на исковата молба, вкл. възражението за съпричиняване на вредите от починалото лице. Прави се изявление, че при установяване съпричиняването на вредите от Д. Х. С., биха предявили претенции за намаляване размера на изплатените вече обезщетения за неимуществени вреди. Поддържа се оспорването на претенцията за лихвите като се твърди, че КЗ урежда два вида лихви – едните спрямо отговорността на виновния водач и други – за забава при произнасяне по застрахователната претенция съгласно чл.429, ал.2, т.2 вр.ал.3 КЗ. /цит. решение на ВКС по т.дело №2466/2018г./

В съдебно заседание след възобновяване на производството по делото с влизане в сила на присъдата по НОХД №1020/2021г. по описа на ВОС, НО, наследниците на първоначалната ищца Ю. К.Т. поддържат субективно съединените искове, всеки до размера на наследствената му квота съгласно Закон за наследството, уточнени в молба на л.160 по делото, поддържана и от останалите наследници, както следва: В. Х. М. – 4/12; Ю. Д. Д. – 1/12; Н. Д. Х. – 1/12; В. Д. Х. – 1/12; М. Д. Х. -1/12; Х. М. Х. – 2/12 и М. М. И. – 2/12, от претендираното от наследодателката обезщетение в размер на 50 000 лева.

С определение №1525/12.10.2022г. производството по делото е възобновено и насрочено в открито заседание.

Застрахователят също поддържа възражения срещу основателността и размера на иска.

Съдът, въз основа на твърденията и възраженията на страните, събраните доказателства, ценени в съвкупност и по вътрешно убеждение, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Предявен е допустим пряк иск на пострадало лице срещу застрахователя на Гражданската отговорност на деликвента, допуснал по непредпазливост ПТП, в резултат на което починал синът на ищцата – Д. Х. С., на основание чл.432 вр.чл.498, ал.3 КЗ /приложим съобразно датата на ПТП на 03.10.2020г./

Искът е упражнен след изпълнение на процесуалната предпоставка за допустимост на иска със сезиране на застрахователя по застрахователна претенция на пострадалото лице Ю. Т. на 04.11.2020г., макар ищецът да не е изчакал предвидения в чл.380 КЗ максимален срок за произнасяне по претенцията, за да предяви иска си. Съгласно постановена от ВКС практика относно предпоставките за допустимост на иска - [определение № 332/19.07.2018](#)

[г. по ч. т. д. № 1614/2018 г. на ВКС, I т. о. и \[определение № 352/26.06.2018 г. по ч. т. д. № 1027/2018 г. на ВКС, II т. о.\]\(#\)](#), съставите на касационната инстанция са приели, че съдът следва да вземе предвид възникналите към момента на проверката на допустимостта на иска процесуални предпоставки за надлежното упражняване на правото на иск, съответно отпадането на процесуалните пречки - на отрицателните процесуални предпоставки. При проверка на предпоставките, обуславящи правото на иск, включително и от въззивната инстанция, се дължи самостоятелна проверка както на общите условия, от които зависи съществуването на правото на иск, така и на допълнителните /специални/ предпоставки – в конкретния случай започнала процедура за доброволно плащане на застрахователно обезщетение и изтичане на тримесечния срок по чл.496 КЗ. С [определение №477/27.07.2010 г. по ч. гр. д. № 646/2009 г. на ВКС, IV г. о.](#) се възприема разрешението, че дори и при подаване на исковата молба да са съществували процесуални пречки, респ. да са липсвали процесуални условия за съществуване или надлежно упражняване правото на иск, щом преди прекратяване на производството са налице всички процесуални предпоставки за допустимо исково производство, то същото се счита за санирано и е следвало да продължи. Съдът преценява, че още в исковата молба са изложени твърдения за надлежно иницирано от ищеца рекламационно производство с представяне на доказателства за това, поради което липсата на изтекъл тримесечен срок за упражняване правото по чл.432 КЗ, не е счетено като пречка за извършване на процесуални действия, а преписи са връчени на застрахователя след изтичане на срока. С оглед процесуелното поведение на ответника съдът е приел, че е налице интерес от иска по арг. на чл.498, ал.3 КЗ. Възражението за пълно изпълнение на задълженията на застрахователя по застрахователна полица ГО на автомобилистите е въпрос по същество на спора, а не от значение за допустимостта на иска. Поради изложеното, независимо от изплатеното на 09.03.2021г. от застрахователя обезщетение в размер на 100 000 лева. /вж.л.58 по делото/, за което ищецът изрично прави признание, предявеният иск за разликата е допустим. Съобразно изрично изявление на ищеца за оттегляне на иска за разликата /молба от 17.03.21г. и от 29.04.2021г./ съдът е прекратил производството над поддържаните 50 000 лева, на основание чл.232 ГПК.

Влязлата в сила присъда по НОХД 1020/2021г. на ВОС е задължителна за съда относно извършване на деянието, неговата противоправност и виновността на дееца съгласно чл.300 ГПК. Съгласно присъда №75/25.11.2021г. по НОХД на ВОС, водачът на л.а.**, Й. С. е призната за виновна за това, че на 03.10.2020г. в гр.Варна, при управление на л.а.** с ДК №***, нарушила правилата за движение по пътищата чл.2, ал.2, предл. 5 и 6 ЗДвП причинила по непредпазливост смъртта Д. Х. С., като с деянието направила всичко необходимо за оказване помощ на пострадалия. /л.264 – 277 по делото/

Застрахователят от друга страна не оспорва наличието на покрит застрахователен риск по застраховка ГО на автомобилистите с покритие към датата на ПТП. Изплатеното извънсъдебно обезщетение сочи на признаване релевантните факти, които обосновават отговорността на застрахователя по прекия иск на увредения.

Възраженията на ответника се фокусират върху определяне справедлив размер на

обезщетение на неимуществените вреди на ищцата съгласно чл.52 ЗЗД както и наличие на съпричиняване на вредите от пострадалия съгласно чл.51, ал.2 ЗЗД.

Не се спори относно настъпилото в хода на производството, на 06.04.2021г. събитие – смъртта на ищцата Ю. К. Т., поради което и на основание чл.227 ГПК по делото са конституирани наследниците на лицето, които поддържат иска всеки съобразно наследствената си квота от претенцията за 50 000 лева. /вж.л.115 по делото/ Доколкото тези лица продължават процеса по предявена от наследодателя им претенция, съдът не обсъжда материалната им легитимация съгласно ТР №1/2018г. на ОСНГТК на ВКС и постановените ППВС №4/1961г. и ППВС №5/1969г. Не се спори, че ищцата е майка на починалото при ПТП лице, а това обстоятелство се установява и от приложено удостоверение за наследници на Д. Х. С.. Ищцата е от кръга на най-близките лица, включени в правоимащите по цитираните Постановления – майка на починалото лице, поради което и материално легитимирана по иска.

Не се спори и се установява от приложените от застрахователя доказателства /на л.65 и сл. по делото/, че на Ю. Т. е изплатено обезщетение в размер на 100 000 лева на 09.03.2021г. въз основа на ликвидационен акт по заведената щета.

От постановената присъда и мотивите към същата се установява, че пострадалото лице Д. Х. не се е намирал на пътния участък като пешеходец, а въз основа на възложена му работа по електрификацията на осветлението на Аспарухов мост като при извършване на маневра от деликвентна Й. С., се оказал пред автомобила, управляван от нея. Същият бил зает именно с обезопасяването на района, където се извършвали ремонтни работи като пострадалият поставял конуси за отделяне на работната площ от автомобилния трафик, насочен в една пътна лента. Механизмът на ПТП е подробно обсъден в постановения акт на наказателния съд и се установява и от изслушаната по настоящото дело САТЕ. Въз основа на изложените обстоятелства, не се установява пострадалият да е допринесъл с поведението си за настъпване на вредите. Същият се намирал на законно основание на пътното платно като носел светлоотражателна жилетка.

В приложения КП за ПТП с пострадали лица №1371/03.10.2020г. се установява, че при процесното ПТП пострадалият е получил съчетана травма – черепно-мозъчна травма, контузия на мозъка, гръден кош, фрактура на дясна фибия и фрактура на трето до пето ребра в ляво с опасност за живота. В аналогичен смисъл е приложената по делото епикриза на МБАЛ Св.Анна –Варна АД, където пострадалият е бил откаран за реанимиране. В епикризата е отразено, че въпреки проведените активни реанимационни, хирургични и терапевтични мероприятия, Д. Х. е починал на 08.10.2020г. с картината на остра сърдечно-съдова и дихателна недостатъчност.

От заключението на изслушаната САТЕ /л.301/ се установява, че произшествието е настъпило на 03.10.2020г., около 10.20 часа, при ясно и хубаво време, в разклона за кв.Аспарухово, на Аспарухов мост в гр.Варна, където пострадалият Х. се намирал в качеството си на работник на пътя. Същият се намирал на границата на дясната лента за движение в посока гр.Бургас и началото на пътното платно за движение в посока към

кв.Аспарухово, на около 6.80 м. в ляво от десния ръб на платното за движение, непосредствено до оранжев предупредителен конус. Автомобилът, управляван от Й.С. се отклонил рязко от лява лента в посока Н.сно към кв.Аспарухово, преминавайки през пролука от в дясно движещите се автомобили /вкл.товарни/, преминава през конуса и удря работника Д. Х. със скорост от поне 61 км./ч. За пострадалия ударът е дясната половина на тялото му, а за автомобила – в предна част. Според заключението, при движение на автомобила в дясната лента и осигуряване на достатъчно дистанция от предходно движещото се пътно превозно средство, е могъл да възприеме случващото се в отбивката към кв.Аспарухово. Вещото лице посочва, че ограничението на скоростта на движение в процесния пътен участък е в рамките на разрешената скорост в населени места от 50 км./ч. Според експерта, л.а.** се е движил със скорост около и над 60 км./ч., за да може да се изравни поне с движещите се в дясната лента други ППС. Според експерта, тъй като данните сочат, че процесния автомобил се е движил в лява лента с намерение на водача да се престрои в дясно, то той е имал скорост между 61 – 75 км./ч. Водачът е бил възпрепятстван да възприеме изцяло пътната ситуация и поради успоредно движещи се ППС както и движещи се непосредствено пред него с оглед габаритите им. Експертизата счита също, че поставянето на предпазна каска от пострадалия, който не е носил такава, не би предотвратило получените телесни увреждания, тъй като съобразно механизма и динамиката на удара – под масовия център работника, който се е възкачил на автомобила, съпроводено със завъртане на тялото и отхвърляне с плъзгане, предпазната каска би се отделила и изхвърчала, а дори да се задържи, този тип каски не са предназначени да предотвратят подобен тип удари.

В устните си обяснения в.л.В. поддържа становище, че не е налице връзка на получените увреждания с ползваните предпазни средства. /л.322/ Ползваните каски са предвидени да предотвратят удари от падащи предмети, поради което не биха помогнали на пострадалия да избегне травмите. Каската не може да попречи на увреждането при удар с такава динамика.

Повторната САТЕ /на л.363/ потвърждава даденото становище за невъзможност на използваните предпазни каски да предотвратят получените от пострадалия телесни увреждания. В заключението си вещото лице посочва съществуващата на място хоризонтална и вертикална пътна маркировка както и наличието на евентуално временни ограничения в движението/или скоростта/ в съответния пътен участък. Според заключението, при движение на л.а. в лявата лента за движение посока гр.Бургас със 75 км./ч не е могъл да възприеме навреме опасността, навлизайки в дясна лента и да промени скоростта или траекторията на автомобила. Ако се е движил с разрешената скорост е имал възможност да избегне удара, тъй като е имал повече време за реакция. Съгласно т.7 от ПСАТЕ, сигнализацията на място е била осъществена чрез сигнална светлина на автовишка и 3 бр. сигнални конуси. Не са налице данни за допълнително ограничение на скоростта на движение в мястото на ПТП, не са налице сигнализиращи табели за извършваните ремонтни работи, освен светлинната сигнализация на автовишката. Поставените на място конуси не

представляват според вещото лице внезапно препятствие на пътното платно, тъй като ако автомобилът се е движил в дясна лента е имал достатъчно време да възприеме конуса, но не и когато извършва маневра от лява лента. Според вещото лице, скоростта на движение на л.а.** е по-висока от ограничението в района както и по-висока от тази на съвместно движещите се покрай него други превозни средства, тъй като е било необходимо да изпревари, т.е. да увеличи скоростта. Била е над 60 км./ч. /такава е скоростта при самия удар/

От изслушаната СТЕ /на л.403/ се подкрепя становището на автотехническата експертиза, тъй като вещото лице А. сочи, че вредите върху пострадалия Х. биха настъпили и при поставена предпазна каска. В позицията, в която се е намирал той не е било необходимо носенето на предпазна каска. Данни за носене на такава каска не са налице по делото както и в приобщеното наказателно производство. Пострадалият се е намирал на пътното платно в този участък като работник въз основа на възлагане на работодателя Пеърс ООД, като изпълнител по договор за поддръжка и текущ ремонт на улично осветление в района на Аспарухово. Пострадалият е бил с поставено светлоотражателно и работно облекло. В автовишката, в чийто обсег е бил той, са били налични и други предпазни средства, вкл. каски, но работникът не е било наложително да ползва такива. Тъй като ударът от автомобила е страничен за Х., ползването на каска не би го предпазила от травмите. Работникът е бил нает по еднодневен граждански договор единствено за обезопасяване на района около вишката. Няма други възложени задачи и функции. Вещото лице прави разграничение между нормативно предвидените задължителни лични предпазни средства и пожелателни такива като сочи, че каската не е била необходима на работника с оглед естеството на възложената му работа. Соци още, че поради интензитета на удара, единствено цяла каска /като за мотоциклети/ би могла в някаква степен да намали енергията на удара.

От изслушаната Медицинска експертиза /л.309/ се установява, че поставянето на предпазна каска би могло да предотврати получаване на тежките травми в главата. При пострадалия се установява, че водещата и фатална травма е черепно-мозъчната травма – контузия на мозъка и мозъчния ствол, чието увреждане дори при навременна медицинска грижа, води до летален изход. В т.1 от заключението са описани подробно понесените травматични увреди от пострадалия в резултат на ПТП, чийто характер сочи на съчетана травма – глава-гърди и крайници. Действително, причина за смъртта е именно тежката ЧМТ, довела до продължително залежаване, намалена вентилация на белите дробове и развила се двустранна пневмония. В устните си обяснения вещото лице Д. посочва, че заключението и по отношение ползата от предпазна каска е принципно дадено с оглед получената от пострадалия тежка ЧМТ и не е съобщила предвидените в нормативните актове различни видове каски.

Съдът съобщава, че смъртта на пострадалия Д. Х. /на 56 години към датата на ПТП/ е била внезапна и нелепа, че същият е бил здрав и жизнен човек, без данни за съпътстващи заболявания. Към датата на ПТП същият не е оставил непълнолетни деца, тъй като и

четирите му деца, видно от удостоверение за наследници, са пълнолетни. Към датата на смъртта му ищцата Ю. Т. е била на 76 години.

От изслушаните свидетелски показания за установяване понесените от ищеца вреди – страдания и болка от смъртта на Д. Х., се установява че Ю. тежко понесла вестта за смъртта на сина си. Тя не можела да повярва. Станало и лошо и малко след това получила инсулт. /св.А. и св.Андреева/ Не могла да присъства на погребението на сина си, тъй като не била в добро състояние, била неподвижна. След смъртта на Д. състоянието и се влошило много. И двамата свидетели сочат, че е получила инсулт непосредствено след като научила за катастрофата. Казвала „Д. си замина, не можах да изпратя детето си“. Приживе двамата били много привързани един към друг. Свидетелите излагат, че семейството им били много задружни и сплотени, но между Ю. и Д. имало особена привързаност. След като майка му и баща му се преместили в с.**, и Д. се преместил веднага. Преди това живеели и двамата в с.**. Не можели един без друг. Отделно от това, Д. полагал почти ежедневни грижи за родителите си. Пазарял от града, защото на село нямало магазини, носел лекарства, дърва и други продукти. Той все тичал заради майка си – да и помогне, да и занесе лекарства. След като видяла внуците си /децата на Д./, Ю. починала. Всички деца се грижили за Ю., но най – големи грижи полагал именно Д.. Според св.А., той и Д. всеки ден минавали през къщата на Ю., а понякога и сутрин, и вечер. Двамата живеели отделно един от друг, но връзката им била силна – били много привързани и грижовни.

С оглед неоспорваните факти от състава на отговорността на ответника по чл.432 КЗ, основният правен въпрос е определяне размера на обезщетението за неимуществените вреди на ищцата за понесените от нея болки и страдания от смъртта на синът и.

Според задължителните постановки на ППВС №4/1968г., доразвити в съдебна практика на ВКС, справедливостта като критерий за определяне размер на обезщетението за неимуществени вреди от деликт, не е абстрактно понятие, а предполага винаги пълна преценка на обективно съществуващи, конкретни обстоятелства. Подлежащите на изследване факти при причинена смърт от непозволено увреждане включват начина на извършване, възрастта на увредения, дълбочината и продължителността на търпените морални страдания, отношенията между пострадалия и претендиращия обезщетението, икономическата конюнктура в страната, която детерминира обществените възприятия за справедливост, ориентир за което са определените в чл.492, т.1 КЗ застрахователни лимити. Посочените обстоятелства следва да бъдат оценени от съда в тяхната съвкупност, с обсъждане значението им по спора, т.е. с формиране на оценъчен извод на съда относно кореспондиращия на вредите паричен аналог. В противен случай в практиката се приема, че е нарушен принципа, заложен с чл.52 ЗЗД.

При определяне на обезщетението по справедливост съдът се придържа към обективните критерии, заложи с Постановление на Пленума на ВС №4/1968г. като съдът следва да обезщети всички преки вреди, настоящи и бъдещи, които имат причинно-следствена връзка със застрахователното събитие. Според чл.51, ал.1 ЗЗД, обезщетение се дължи за всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. В т.1 на

ППВС №4/1968г. е прието, че на обезщетение подлежат всички вреди, които са настъпили или ще настъпят като пряка и непосредствена последица от неправомерното увреждане. В този смисъл съдът следва да отчете и настъпилата след застрахователното събитие смърт на ищцата, в хода на исковото производство, като факт от значение при определяне размера на обезщетенията.

В случая, съдът отчита, че ищцата е починала 6 месеца след смъртта на своя син като искът е бил предявен почти непосредствено след заявяване претенция пред застрахователя на 04.11.2020г. /през м.12.20г./ Няма представени доказателства за причината на смъртта на Ю. Т., но от свидетелските показания се установява, че същата е била силно привързана към сина си Д. Х. като изключително тежко е понесла вестта за неговата смърт. Още по-мъчително за нея и травмиращо било обстоятелството, че поради получен след това инсулт, същата не могла да присъства на погребението му, не могла да се прости и за изпрати детето си. От показанията се установява, че Ю. била ежедневно обгрижвана от сина си Д. Х., макар да имала и други деца, които също се грижили за нея. Д. бил най-отдаден и бягал непрекъснато да и купува лекарства, да я нагледа, да я зареди с дърва за студените дни. Пазарял и от магазини и носел продукти. Били много привързани един към друг до степен, че макар да живеели в различни къщи, все гледали да са поне в едно населено място – когато се преместили в с.**, веднага се преместил и Д. със семейството си.

Тази фактическа установеност сочи на много близки и топли отношения между пострадалия и ищцата Ю. Т., които обаче не надхвърлят обичайната за нашето общество връзка между майка и син. Такова е съдържанието на установените от свидетелите отношения между двамата. Към датата на ПТП, двамата са живеели в едно населено място, в отделни къщи като Д. е имал свое семейство, но е наглеждал ежедневно майка си. Д. е бил в зряла възраст, превалила средата – на 56 години. Съдът отчита, че от свидетелските показания ищцата е била болнава и преди това, но след смъртта на Д. се залежала, сочи се като причина за получен от нея инсулт, който не е установен с медицинска документация. На ищцата извънсъдебно е заплатена сумата от 100 000 лева обезщетение за претендираните морални вреди – с преводно нареждане от 09.03.2021г. /на л.66/ Съдът отчита постановената в сходни случаи съдебна практика, при която обезщетенията варират в широки граници от 100 000 лева до 200 000 лева с оглед обстоятелствата, при които е настъпила смъртта, възрастта на починалия и ищеца както и наличието на други обстоятелства, сочещи на интензитета на понесените вреди. /така решения по т.дела №№410/2022г. на ВАС, по дело №656/2021г. на ВАС, по дело №350/2021г. на ВКС, Второ т.о., по дело №729/2021г. на ПАС, по дело №771/2019г. на Второ т.о. на ВКС и др./ Съгласно постоянната съдебна практика при определяне справедлив размер на обезщетението за неимуществени вреди следва да се отчете и икономическата конюнктура в страната към датата на ПТП /2020г./ като застрахователната сума следва да се вземе предвид като един от критериите по приложението на чл.52 ЗЗД. В тази връзка съдът отчита, че претенцията е предявена от ищца, която е на 76 години, живуща в малко населено място – с.**, в което обичайно екзистенц минимум за съществуване и средните доходи за издръжка са в по-ниски размери

от тези в големите градове. Следва да се отчете и обстоятелството, че макар действително да е претърпяла неимуществени вреди от смъртта на Д. Х., ищцата сама е починала месеци след това, поради което съдът не следва да вземе предвид продължаващите във времето страдания на лицето. Отчитайки тези обстоятелства, съдът намира, че изплатеното на ищцата обезщетение в размер на 100 000 лева се явява справедлив размер на обезщетение за понесените от нея неимуществени вреди съгласно чл.52 ЗЗД. С оглед разпоредбата на чл.51, ал.2 ЗЗД, за в бъдеще такива вреди ищцата не ще търпи.

По възражението за съпричиняване: В константната съдебна практика на ВКС последователно се приема, че за да е налице съпричиняване на вредите по смисъла на чл.51 ЗЗД като основание за намаляване на дължимото от деликвента или неговия застраховател по застраховка ГО обезщетение, е необходимо пострадалият обективно да е допринесъл с поведението си за вреденосния резултат като е създал условия или е улеснил неговото настъпване. Релевантен за съпричиняването е само онзи конкретно установен принос на пострадалото лице, без който не би се стигнало, наред с неправомерното поведение на деликвента, до увреждането като неблагоприятен резултат.

Тъй като съдът достига до извод за неоснователност на предявения при условията на чл.498, ал.3 КЗ иск, възражението за съпричиняване не следва да бъде разглеждано – то представлява единствено процесуално защитно средство срещу основателния осъдителен иск, в посока за намаляване размера му. Независимо от това, съдът намира, че възражението на застрахователя се явява недоказано и неоснователно. В тежест именно на застрахователя е доказване главно и пълно поведение на пострадалия, което реално е допринесло за вреденосния резултат. От съвкупността на изслушаните експертизи – две автотехнически, една техническа експертиза по безопасни условия на труд и една медицинска експертиза, не се установява пострадалият Д. Х. да е допринесъл или улеснил настъпване на вредите. Напротив, от всички доказателства, вкл. произнесената спрямо деликвента присъда, се установява неговата изключителна вина за смъртта на пострадалото лице. Съществено е, че автомобилът на деликвента се е движил с повишена спрямо пътния участък и условията на пътя скорост, а при избиране на съобразената скорост и спазване на правилата на ЗДвП и дадените на място указания, произшествието е могло да бъде избегнато или да се реализира с по-лек резултат.

Поради неоснователността на главния иск, неоснователна се явява и претенцията за лихви, които страната претендира, считано от датата на смъртта на пострадалия 08.10.2020г. до окончателното изплащане на задължението или най-късно от датата на уведомяване на застрахователя 04.11.2020г.

Разноски за производството с оглед крайните изводи следва да бъдат присъдени в полза на застрахователя по арг. от чл.78, ал.3 ГПК. Поради изложеното, заместилите ищцата нейни наследници следва да бъдат осъдени да заплатят на Дженерали застраховане АД разноски за ю.к. възнаграждение в размер на претендираните 450 лева, на основание чл.78 ГПК. Тъй като ищцата е освободена от заплащане на такси и разноски за производството, останалите сторени по делото разноски остават за сметка на застрахователя и бюджета на

съда. Поради неоснователност на иска на ищцата, съотв. на заместилите я по реда на чл.227 ГПК, не се следват разноси по арг. от чл.78, ал.1 ГПК.

Воден от изложеното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от Ю. К. Т., ЕГН *****, **, починала в хода на производството на 06.04.2021г., заместена по реда на чл.227 ГПК от наследниците си: В. Х. М.; Ю. Д. Д.; Н. Д. Х.; В. Д. Х.; М. Д. Х.; Х. М. Х. и М. М. И., срещу ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД, ЕИК 030269049, София, иск за осъждане на дружеството да заплати на ищцата обезщетение за понесени от нея неимуществени вреди от смъртта на нейния син Д. Х. С., починал при ПТП на 03.10.2020г., когато последният като работник при изпълнение на възложена му работа бил блъснат от управлявания от Й. С.а С., л.а. ** Д, с рег.№***, в пътния участък от гр.Варна, автомагистрала Черно море, в района на Аспарухов мост, в отклонението към кв.Аспарухово, в размер на сумата от **50 000 лева**, представляващи допълнително обезщетение над извънсъдебно изплатените на ищцата приживе 100 000 лева, ведно със законната лихва от 08.10.2020г. до окончателното изплащане на задължението като всеки от конституираните наследници поддържа иска съобразно наследствената си квота по ЗНасл., а именно:

За В. Х. М. – 4/12; Ю. Д. Д. – 1/12; Н. Д. Х. – 1/12; В. Д. Х. – 1/12; М. Д. Х. - 1/12; Х. М. Х. – 2/12 и М. М. И. – за 2/12, на основание чл.430 и чл.498, ал.3 КЗ.

ОСЪЖДА В. Х. М.; Ю. Д. Д.; Н. Д. Х.; В. Д. Х.; М. Д. Х.; Х. М. Х. и М. М. И., всеки според квотата си, да заплатят на ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД, ЕИК 030269049, София, сторените от ответника разноси за ю.к.възнаграждение, в размер на общо 450 лева, на основание чл.78, ал.3 ГПК.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване в 2 седмичен срок от връчване препис от същото на страните с въззивна жалба пред Апелативен съд –Варна.

Съдия при Окръжен съд – Варна: _____